

Sygn. akt VU 1363/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. P. (1)

z udziałem zainteresowanej M. P.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł. (...)a w T.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek odwołania S. P. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł. (...)a w T.

z dnia 20 sierpnia 2013 r. sygn. (...), (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że S. P. (1) w dalszym ciągu podlega ubezpieczeniom społecznym rolników także od dnia 1 lipca 2007 roku.

Sygn. akt VU 1363/13

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 sierpnia 2013r. organ rentowy stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników S. P. (1) w pełnym zakresie w okresie od dnia 1 lipca 2007 roku.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w związku z bieżącą weryfikacją prawidłowości podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników ujawniono fakt, iż od dnia 20 maja 2007 roku S. P. (1) rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Jak wskazał organ rentowy powyższe skutkowało, iż ciążył na wnioskodawcy obowiązek poinformowania Kasy w terminie 14 dniu o rozpoczęciu wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej. Fakt, iż wnioskodawca nie dopełnił powyższego obowiązku, spowodował, iż od daty wskazanej w decyzji nie spełnił on warunków podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w myśl art. 5a ust. 1 oraz art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W dniu 23 września 2013r. pełnomocnik S. P. (1) wniósł odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 20 sierpnia 2013r. zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej zmianę. Pełnomocnik podniósł, iż brak zawiadomienia organu rentowego o rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej przez wnioskodawcę wynikał z faktu nieznanomości przepisów prawa przez ubezpieczonego.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) w T. Oddział (...) w Ł. wniósł o oddalenie odwołania.

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2014 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej M. P..

Zainteresowania na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2014 roku przyłączyła się do odwołania.

Na rozprawie w dniu 14 maja 2014r. pełnomocnik wnioskodawcy dodatkowo podniósł, że prowadzona przez skarżącego działalność nie była działalnością gospodarczą a działalnością rolniczą, co wynika z decyzji administracyjnej z dnia 31 października 2013r., a zatem brak podstaw do wyłączenia skarżącego z ubezpieczenia społecznego rolników.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. P. (1) od lat 90-tych XX wieku jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego:

a) w T. oznaczonym w ewidencji gruntów numerami działek:

- (...) i (...) o łącznej powierzchni 0,94 ha,

(...) o łącznej powierzchni 2,1130 ha;

b) w T. oznaczonym w ewidencji gruntów numerami działek:

(...) o łącznej powierzchni 1,6446ha;

(...) o powierzchni 0,2690ha;

Ponadto od dnia 9 grudnia 2004r. jest dzierżawcą gospodarstwa rolnego o powierzchni 2,3790 ha położonego we wsi R. gmina B..

(dowód: zaświadczenie Burmistrza Miasta T. z dnia 18 grudnia 2013r. – k. 41 akt, wypisy z rejestru gruntów – k.81 akt, akt notarialny rep (...) – w aktach KRUS, umowa dzierżawy- k. akt)

S. P. (1) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy jako rolnik od dnia 1 stycznia 1991 roku do 30 czerwca 1992 roku oraz od dnia 20 lipca 1994 roku.

(dowód: odpowiedź na odwołanie k. 18, decyzja z dnia 2 września 1996 roku k. 23 akt KRUS)

W 2007r. S. P. (1) wygrał przetarg na dostarczanie warzyw do zakładów karnych i szpitali. W związku z powyższym wyremontował budynki gospodarcze znajdujące się w gospodarstwie na potrzeby tej działalności. Natomiast w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym rozpoczął uprawiać wyłącznie warzywa tj. ziemniaki, marchew, buraki, kapustę ogórki, koper. Nie miał żadnego inwentarza żywego. W wyremontowanych budynkach gospodarczych wnioskodawca zebrane z gospodarstwa warzywa obiera, a kapustę i ogórki kisi. Sezonowo zatrudnia do tych prac 1 lub 2 pracowników. Tak przygotowane warzywa, ogórki i kapusta następnie dostarcza i sprzedaje zakładom karnym i szpitalom. Dodatkowo kiszoną kapustę i ogórki wnioskodawca sprzedaje na targu.

(dowód: zeznania S. P. (1) protokół rozprawy z protokół rozprawy z dnia 16 grudnia 2013 nagranie od minuty 21.57 do minuty 23.05 w związku z nagraniem od minuty 1.10 do minuty 21.45 w związku z zeznaniami protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 17.15 do minuty 34.05, zeznania M. P. z dnia 1 kwietnia 2014r. od minuty 10:13 do minuty 17:15)

W 2007 roku Urząd Gminy w T. przeprowadził kontrolę u S. P. (1). W ocenie kontrolującego rozmiar prowadzonej przez wnioskodawcę działalności w postaci kiszenia ogórków i kiszenia kapusty wskazywał, iż była to działalność gospodarcza, a nie działalność rolnicza i w związku z powyższym zobowiązano wnioskodawcę do zgłoszenia przedmiotowej działalności do ewidencji działalności gospodarczej.

S. P. (1) w dniu 15 maja 2007 roku zgłosił w Urzędzie Miasta w T. rozpoczęcie z dniem 20 maja 2007r. prowadzenia działalności gospodarczej Zakład (...) w zakresie przetwórstwa i konserwowania ziemniaków, przetwórstwa i konserwowania owoców i warzyw, gdzie indziej niesklasyfikowanych z wyłączeniem działalności usługowej oraz w zakresie sprzedaży hurtowej owoców i warzyw.

W dniu 17 grudnia 2008 roku wnioskodawca dokonał zmiany we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej i przedmiot jej działalności określił na przetwarzanie i konserwowanie ziemniaków, pozostałe przetwarzanie owoców i warzyw, sprzedaż hurtowa pozostałej żywności, włączając ryby, skorupiaki i mięczaki, sprzedaż hurtowa owoców i warzyw.

(dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z 15 maja 2007. – k. 48 akt, zgłoszenie do ewidencji – k. 49 akt, zaświadczenie o zmianie k. 33 akt KRUS, wniosek (...)1 k. 34-37 akt KRUS, wydruk z (...) k. 39 akt KRUS)

O rozpoczęciu działalności gospodarczej wnioskodawca zawiadomił oprócz Urzędu Miasta w T., Urząd Skarbowy w Ł., gdzie składał coroczne zeznania podatkowe z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Z tytułu prowadzonej działalności wnioskodawca rozliczał się w formie podatku dochodowego od osób fizycznych. Za lata 2007-2013 składał roczne zeznania podatkowe PIT-36, za lata 2007-2013 nie składał deklaracji PIT-6 dotyczącej wymiaru zaliczek podatku dochodowego od dochodów z działów specjalnych produkcji rolnej. Za lata 2007-2013 Urząd Skarbowy nie wystawiał decyzji w sprawie ustalenia zaliczek od dochodów z działów specjalnych produkcji rolnej.

(dowód: informacja urzędu Skarbowego w Ł. k. 51 akt)

S. P. (1) nie zawiadomił o rozpoczęciu działalności KRUS, gdyż nie wiedział, że ma taki obowiązek. Cały czas opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

(dowód: zeznania S. P. (1) - protokół rozprawy z dnia 16 grudnia 2013 nagranie od minuty 21.57 do minuty 23.05 w związku z nagraniem od minuty 1.10 do minuty 21.45, protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 17.15 do minuty 34.05)

S. P. (1) z tytułu prowadzonej działalności w latach 2007-2011nie osiągnął jakiegokolwiek dochodu, a jedynie stratę, która wyniosła:

- w roku podatkowym 2007 - 2.099,45 złotych,
- w roku podatkowym 2008 - 29.446,72 złotych,
- w roku podatkowym 2009 - 41.751,25 złotych,
- w roku podatkowym 2010 - 102.980,97 złotych,
- w roku podatkowym 2011 - 94.586,91 złotych,

Prowadzona przez wnioskodawcę działalność przyniosła dochód jedynie w 2012r. w wysokości 5.294,91 złotych. Należny podatek po odliczeniu straty z roku ubiegłego wyniósł 0 zł., podobnie jak w poprzednich latach 2007-2011.

(dowód: zeznania podatkowe koperta k. 59)

Decyzją z dnia 25 stycznia 2011 roku Burmistrz Miasta T. ustalił S. P. (1) wysokość zobowiązania podatkowego w łącznym zobowiązaniu pieniężnym na rok 2011 w wysokości 7.096,00 zł., w tym podatek rolny - 152,00 zł przy 3,7356 ha fizycznych (2,1694 ha przeliczeniowych) oraz podatek od nieruchomości - 6.944,00 zł przy budynkach

mieszkalnych o pow. 191,40 m², budynkach pod działalność gospodarczą o pow. 375,78 m², pozostałych budynkach o pow. 60,84 m² i gruntach pod działalność gospodarczą o pow. 324,98 m².

Na skutek odwołania S. P. (1) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Ł. decyzją z dnia 26 maja 2011 roku uchyliło decyzję Burmistrza Miasta T. dnia 25 stycznia 2011 roku w zakresie ustalenia wysokości zobowiązania podatkowego w łącznym zobowiązaniu pieniężnym na rok 2011 w kwocie 6.647,00 zł - i w tej części umorzyło postępowanie, a w pozostałej części utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję organu pierwszej instancji.

Podstawą decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Ł. była nowa opinia Głównego Urzędu Statystycznego w W. Departament Metodologii, Standardów i Rejestrów z dnia 28 kwietnia 2011 roku z której wynikało, że działalność rolnika polegająca na kiszeniu ogórków i kapusty uzyskanych z własnego gospodarstwa rolnego mieści się w podklasie 01.131 (...)Uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych”.

Pismem z dnia 20 listopada 2011 roku S. P. (2) wniósł o wznowienie o postępowania zakończonego ostateczną decyzją Burmistrza Miasta T. z dnia 5 lutego 2009 roku ustalającą S. P. (3) wysokość łącznego zobowiązania pieniężnego na 2009 rok.

Postanowieniem z dnia 25 stycznia 2012 roku Burmistrz Miasta T. na żądanie S. P. (1) wznowił postępowanie zakończone ostateczną decyzją Burmistrza Miasta T. z dnia 5 lutego 2009 roku ustalającą S. P. (3) wysokość łącznego zobowiązania pieniężnego na 2009 rok.

Decyzją z dnia 9 marca 2012 roku Nr (...) (...)Burmistrz Miasta T. odmówił uchylecia decyzji ostatecznej Burmistrza Miasta T. z dnia 5 lutego 2009 roku ustalającej S. P. (3) wysokość łącznego zobowiązania pieniężnego na 2009 rok z powodu niewystąpienia przesłanek wznowienia określonych w art. 240 § 1 Ordynacji podatkowej. Od powyższej decyzji odwołanie wniósł S. P. (1).

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Ł. decyzją z dnia 31 października 2013 roku uchyliło w całości zaskarżoną decyzję Burmistrza Miasta T. z dnia 9 marca 2012 roku oraz uchyliło w całości decyzję ostateczną Burmistrza Miasta T. z dnia 5 lutego 2009 roku i ustaliło S. P. (3) wysokość zobowiązania podatkowego w łącznym zobowiązaniu pieniężnym na rok 2009 w kwocie 464 złote. Podstawę wydania powyższej decyzji stanowiło ustalenie, iż działalność rolnika S. P. (1) polegająca na kiszeniu ogórków i kapusty uzyskanych z własnego gospodarstwa rolnego jest działalnością rolniczą a nie działalnością gospodarczą w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności. Powyższe ustalono na podstawie pisma Głównego Urzędu Statystycznego w W. z dnia 28 kwietnia 2011 roku wydanego na podstawie nowego rozporządzenia Rady Ministra z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności ((...) Dz. U. z 2007 roku, Nr 251, poz. 1885 ze zm.).

(dowód: decyzja z dnia 31 października 2013 roku k. 167-179)

W dniu 26 kwietnia 2013 roku wnioskodawca złożył wniosek o dokonanie zmiany we wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. We wniosku tym wskazał, że chce kontynuować ubezpieczenie społeczne rolników.

(dowód: wniosek (...) k. 169 akt KRUS)

S. P. (1) nadal ma zarejestrowaną działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa warzyw. Do końca 2014r. jest bowiem jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą związany umowami na dostarczanie warzyw zawartymi z zakładami karnymi i szpitalami.

(dowód: zeznania S. P. (1) protokół rozprawy z dnia 16 grudnia 2013 nagranie od minuty 21.57 do minuty 23.05 w związku z nagraniem od minuty 1.10 do minuty 21.45 w związku z zeznaniami protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 17.15 do minuty 34.05)

S. P. (1) jest żonaty z M. P.. Od dnia 22 czerwca 1995 roku ma z żoną rozdzielną majątkową. Prowadzą oddzielne gospodarstwa domowe.

S. P. (1) nie jest rencistą, ani emerytem, nie pracuje zawodowo. Cały czas utrzymuje się wyłącznie z uprawy warzyw (marchew, kapusta, ogórki) w swoim gospodarstwie rolnym.

(dowód: akt notarialny z dnia 22.06.1995 r. k. 60 akt, zeznania S. P. (1) protokół rozprawy z dnia 16 grudnia 2013 nagranie od minuty 21.57 do minuty 23.05 w związku z nagraniem od minuty 1.10 do minuty 21.45 w związku z zeznaniami protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 17.15 do minuty 34.05, zeznania M. P. protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 10.01 do minuty 17.14)

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przyznała S. P. (1) następującą pomoc finansową:

- w 2007 roku

- z tytułu wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego kwotę płatności obszarowej w wysokości 556,23 złotych,
- z tytułu wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 207,64 złotych,

- w 2008 roku

- z tytułu wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego kwotę płatności obszarowej w wysokości 724,63 złote,
- z tytułu wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 282,82 złotych,

- w 2009 roku

- z tytułu wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego kwotę płatności obszarowej w wysokości 903,49 złote,
- z tytułu wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 241,69 złotych,

- w 2010 roku

- z tytułu wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego kwotę płatności obszarowej w wysokości 882,48 złote,
- z tytułu wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 281,03 złotych,

- w 2011 roku

- z tytułu wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego kwotę płatności obszarowej w wysokości 1115,59 złotych,
- z tytułu wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 281,03 złotych,

- w 2012 roku

- z tytułu wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego kwotę płatności obszarowej w wysokości 1.137,84 złotych,
- z tytułu wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 278,22 złotych,

- w 2013 roku

- z tytułu wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego kwotę płatności obszarowej w wysokości 1303,57 złote,
- z tytułu wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w kwocie 281,03 złotych.

(dowód: zaświadczenie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 17 lutego 2014 roku koperta k. 81 i k. 54)

W dniu 24 października 2013 roku S. P. (1) złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników oraz o przywrócenie terminu do złożenia zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z tej działalności za lat 2007-2012.

Decyzją z dnia 7 listopada 2013 roku wydaną z upoważnienia Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówiono przywrócenia terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 20 maja 2007 roku oraz odmówiono przywrócenia terminu do złożenia zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z tej działalności za lat 2007-2012.

S. P. (1) nie odwołał się od tej decyzji.

(dowód: decyzja z dnia 7.11.2013 r. k. 8 akt KRUS plik II, wniosek k. 9-12 akt KRUS plik II)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest ustalenie uprawnień wnioskodawcy do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Przepisy art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 3 oraz art. 5a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznemu rolników (jedn. tekst Dz.U. z 2008 r., nr 50 poz. 291, ze zm.) określają oprócz warunków koniecznych dla objęcia ubezpieczeniem rolniczym także negatywne przesłanki do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników wskazując, iż nie może ono dotyczyć tych rolników, którzy podlegają innemu ubezpieczeniu społecznemu. Do tego typu innych ubezpieczeń społecznych należy ubezpieczenie społeczne wynikające z faktu rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej. Podjęcie takiej działalności zostało przewidziane jako odrębny tytuł ubezpieczenia społecznego w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych. Wspomniany tytuł ubezpieczenia rodzi obowiązek jego powstania, a przymus ten dotyczy także osób, które podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy. Z tych więc przyczyn ubezpieczenie emerytalne i rentowe wynikające z faktu przedmiotowej działalności korzysta z pierwszeństwa przed ubezpieczeniem społecznym rolników, co powoduje iż w okresach jego istnienia nie jest możliwe ustalenie obowiązywania ubezpieczenia społecznego rolników.

Ustawodawca przewidział jednak wyjątek w zasadzie pierwszeństwa przed ubezpieczeniem rolniczym innych ubezpieczeń społecznych i umożliwia poprzez brzmienie art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia

20 grudnia 1990 r. (jedn. tekst Dz.U. z 2008 r., nr 50 poz. 291, ze zm.) podleganie nadal ubezpieczeniu społecznemu rolników przez osoby, które rozpoczną prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej pod warunkiem legitymowania się przez rolnika lub domownika przed powstaniem tytułu do wspomnianego ubezpieczenia co najmniej trzyletnim nieprzerwanym okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy. Warunkiem dalszego pozostawania przez rolnika prowadzącego działalność gospodarczą w systemie ubezpieczeń społecznych rolników jest :

- złożenie w Kasie oświadczenia o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;
- dalsze prowadzenie działalności rolniczej lub stała praca w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- nie pozostawanie w stosunku pracy oraz w stosunku służbowym;
- nie posiadanie ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- aby kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2528 zł;

Zaświadczenie albo oświadczenie, że nie została przekroczona w/w kwota podatku dochodowego, rolnik lub domownik obowiązany jest złożyć w Kasie wraz z oświadczeniem, o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników, chyba że ten rolnik lub domownik nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej w poprzednim roku podatkowym do dnia 31 maja każdego roku podatkowego. Niezachowanie terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności (art. 5a ust 5 ustawy). Niezłożenie zaświadczenia albo oświadczenia, o których mowa w ust. 4, lub niezachowanie terminu do złożenia tego zaświadczenia albo oświadczenia, jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia z dniem, do którego rolnik lub domownik obowiązany był złożyć zaświadczenie albo oświadczenie w Kasie, chyba że ten rolnik lub domownik zaprzestał prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w sposób trwały lub okresowy przed upływem terminu na złożenie tego zaświadczenia albo oświadczenia (art. 5a ust 6 ustawy). Terminy określone w ust. 1 pkt 1 i ust. 4 mogą zostać przywrócone na wniosek zainteresowanego rolnika lub domownika, jeżeli ten rolnik lub domownik udowodni, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych (art. 5a ust 7 ustawy).

W przedmiotowej sprawie nie było sporu co do tego, że S. P. (1) jest rolnikiem legitymującym się co najmniej trzyletnim nieprzerwanym okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy i że nieprzerwanie prowadzi działalność rolniczą pracując stale we własnym gospodarstwie rolnym, którego powierzchnia przekracza 1 ha przeliczeniowy.

Przyczyną wykluczenia skarżącego z systemu ubezpieczenia społecznego rolników było nie wywiązanie się z obowiązków wynikających z art. 5a ust. 1 powołanej ustawy tj. nie poinformowanie KRUS-u o rozpoczęciu działalności gospodarczej oraz nie informowanie o wysokości podatku dochodowego z prowadzonej działalności, o czym stanowi art. 5 a ust. 6 powołanej ustawy.

Ma rację organ rentowy, iż nie spełnienie przez rolnika prowadzącego działalność gospodarczą warunków z art. 5a ustawy jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia rolniczego od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej.

Przepis art. 5a ustawy ma jednak zastosowanie tylko i wyłącznie do tych rolników, którzy poza swoją działalnością rolniczą rozpoczęli i prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą.

W będącej przedmiotem osądu sprawie istota sporu sprowadzała się zatem do ustalenia, czy prowadzona przez S. P. (1) działalność polegająca na obieraniu warzyw oraz kiszeniu ogórków i kapusty uprawianych w prowadzonym przez niego gospodarstwie rolnym jest pozarolniczą działalnością gospodarczą.

Definicję działalności rolniczej zawiera art. 6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznemu rolników, zgodnie z którą przez **działalność rolniczą** rozumie się **działalność w zakresie produkcji roślinnej** lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej.

Zgodnie natomiast z ustawą z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (dz. U.z 2013 r., poz. 673 ze zm) **działalnością gospodarczą** jest zarobkowa **działalność wytwórcza**, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. W myśl natomiast **art. 3 przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej nie stosuje się do działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie** upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, **warzywnictwa**, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, a także wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów oraz wyrobu wina przez producentów będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrów wina w ciągu roku gospodarczego (...).

Z przepisów tych wynika, że działalność wytwórcza w rolnictwie zaliczana jest wprawdzie do działalności gospodarczej, jednak nie stosuje się do niej przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Działalność taka nie podlega zatem obowiązkowi wpisu do ewidencji działalności gospodarczej.

Z kolei zgodnie z art. 1a ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 136, poz. 969 ze zm) „za działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy nie uważa się:” „działalności rolniczej lub leśnej”, a zgodnie z art. 1a ust. 1 pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych „działalność rolnicza (...)„ oznacza „ (...) produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, **produkcję warzywniczą**, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych sadownictwo, hodowlę i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowlę ryb. Natomiast zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o podatku rolnym — dla potrzeb podatku rolnego „za działalność rolniczą uważa się produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowlę i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowlę ryb”.

Prowadzona przez S. P. (1) w należącym do niego gospodarstwie rolnym działalność gospodarcza polegająca na uprawie warzyw, a następnie ich obieraniu i kiszeniu należy, zdaniem Sądu, zaliczyć do produkcji roślinnej w zakresie warzywnictwa. Działalność w zakresie produkcji roślinnej jest w myśl art. 6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznemu rolników działalnością rolniczą. Z kolei **działalność wytwórcza w rolnictwie w zakresie warzywnictwa** z mocy art. 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, nie podlega reżimowi ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. S. P. (1) nie miał zatem obowiązku zgłaszania takiej działalności w ewidencji działalności gospodarczej. Prowadzona przez wnioskodawcę działalność gospodarcza w zakresie warzywnictwa nie traci charakteru działalności wytwórczej, z uwagi na to, że skarżący przed sprzedażą wyprodukowanych w swoim gospodarstwie warzyw obierał je oraz kiszył. Taka działalność nadal jest działalnością wytwórczą, a nie przetwórczą. Przez **działalność przetwórczą** rozumie się fizyczne lub chemiczne przetwarzanie surowców, materiałów lub półproduktów, w nowy wyrób. Surowce, materiały lub półprodukty podlegające przetworzeniu są wynikiem działalności rolnej, leśnej, rybołówstwa, górnictwa lub innej działalności wytwórczej. Istotą działalności przetwórczej jest takie przetworzenie produktu, aby powstał z niego nowy, czyli gatunkowo inny niż przed przetworzeniem produkt. Wnioskodawca takiej działalności nie prowadził. Obrane przez niego warzywa nadal były tymi samymi warzywami, tak samo jak warzywa poddane procesowi kiszenia. Na skutek kiszenia kapusty i ogórków nie dochodziło do wytworzenia nowego produktu. Wnioskodawca nadal sprzedawał kapustę i ogórki, a zatem warzywa, które wytworzył w swoim gospodarstwie. Wykonane przez niego czynności w procesie mycia, obierania i kiszenia warzyw nie doprowadziły do wytworzenia nowego produktu ..

(...) tylko powstanie nowego produktu w miejsce dotychczasowego nie przetworzonego daje asumpt do uznania danej działalności za działalność przetwórczą. Kiszenie warzyw nie prowadzi do takiej istotnej zmiany wytworzonego produktu, aby można uznać ją za działalność przetwórczą. Pozwala to uznać, że kiszenie warzyw mieści się w pojęciu działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie warzywnictwa. Wnioskodawca prowadzi gospodarstwo rolne wyłącznie w ten sposób, że uprawia w nim warzywa, które następnie w tym gospodarstwie myje, obiera i kisi. Działalność ta jest nierozdzielnie związana z prowadzoną przez niego działalnością rolniczą, jest jej częścią.

Tożsamość rozumienia pojęcia działalności wytwórczej w rolnictwie legło u podstaw uznania przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Ł. decyzją z dnia 31 października 2013r. prowadzonej przez skarżącego działalności za działalność rolniczą, a nie gospodarczą. Wprawdzie przedmiotowa decyzja dotyczy wymiaru podatku od nieruchomości, nie mniej poruszone w niej kwestie mają szerszy zakres, przydatny również na potrzeby niniejszej sprawy. W uzasadnieniu przedmiotowej decyzji organ administracyjny stwierdził, że działalność rolnika S. P. (1) polegająca na kiszeniu ogórków i kapusty uzyskanych z własnego gospodarstwa jest działalnością rolniczą, a nie działalnością gospodarczą w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz.U. Nr 251, poz. 1885). **Działalność polegająca na kiszeniu ogórków i kapusty uzyskanych z własnego gospodarstwa rolnego** – jak wynika z pisma Głównego Urzędu Statystycznego w W. z dnia 28 kwietnia 2011r. - mieści się bowiem w podklasie 01.13. Z. (...) (**uprawa warzyw**, wyłączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych). Tym samym wskazana działalność rolnika mieszcząca się w uprawie warzyw stanowi produkcję warzywniczą, o której mowa w art. 2 ust 2 ustawy o podatku rolnym, a więc stanowi działalność rolniczą, a nie działalność gospodarczą.

Polska Klasyfikacja Działalności ((...)) jest umownie przyjętym, hierarchicznie usystematyzowanym podziałem zbioru rodzajów działalności, jakie realizują podmioty gospodarcze. (...) ustala symbole, nazwy i zakres grupowań klasyfikacyjnych na pięciu różnych poziomach, tj. sekcji, działów, grup, klas oraz podklas. Rodzaje działalności określane są jako: przeważające, drugorzędne, pomocnicze. (...) jest stosowana w statystyce, **ewidencji** i dokumentacji oraz rachunkowości, a także w urzędowych rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznej. Tak więc służy nie tylko ewidencji podatników w gminie, ale także do stosowania w ewidencji działalności gospodarczej.

Skoro prowadzona przez wnioskodawcę we własnym gospodarstwie rolnym działalność polegająca na myciu, obieraniu i kiszeniu warzyw mieści się zgodnie z (...) w uprawie warzyw, a działalność wytwórcza w rolnictwie w zakresie warzywnictwa w myśl art. 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej została wyłączona spod reżimu w/ w ustawy, to skarżący nie miał obowiązku jej zgłaszania do ewidencji działalności gospodarczej. Oznacza to z kolei, że działalność gospodarcza prowadzona przez rolnika we własnym gospodarstwie rolnym w zakresie produkcji roślinnej (uprawa warzyw) jako wyłączona spod rygorów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej mieści się w pojęciu działalności rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. O ile bowiem każda działalność rolnicza jest jednocześnie działalnością gospodarczą, to już nie każda działalność gospodarcza jest jednocześnie pozarolniczą działalnością gospodarczą. A tylko prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przez rolnika, a nie jakiegokolwiek, może doprowadzić do wykluczenia go z systemu ubezpieczeń społecznych rolników. Tymczasem działalność gospodarcza prowadzona przez wnioskodawcę w zakresie produkcji roślinnej –warzywnictwa (uprawa warzyw) nie jest pozarolniczą działalnością gospodarczą, ale działalnością rolniczą.

Należy podkreślić, że o nabyciu statusu prawnego przedsiębiorcy rozstrzyga spełnienie przesłanek ustawowych określonych w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, a nie urzędowe zarejestrowanie prowadzonej działalności. Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność posiadania przez skarżącego statusu przedsiębiorcy z racji zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej, nie oznacza automatycznie, że wnioskodawca prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Wpis do ewidencji działalności gospodarczej stwarza li tylko domniemanie, że osoba wpisana do takiej ewidencji w istocie prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą. W przedmiotowej sprawie skarżący obalił to domniemanie. Wnioskodawca nigdy nie prowadził działalności w zakresie przetwórstwa warzyw, przetwórstwa i konserwowania ziemniaków, przetwórstwa i konserwowania owoców i warzyw oraz w zakresie

sprzedaży hurtowej owoców i warzyw, jak to wynika z wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Jego działalność polegała nie na przetwórstwie warzyw – jak wyżej wyjaśniono - ale była działalnością wytwórczą w rolnictwie. Prowadzona przez skarżącego działalność gospodarza w zakresie uprawy warzyw, w pojęciu której mieści się nie tylko produkcja warzyw, ale także ich mycie, obieranie oraz kiszenie jest działalnością rolniczą.

Skoro wnioskodawca nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej, a działalność rolniczą, to nie miały do niego zastosowania warunki z art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, co oznacza że wydana przez organ rentowy decyzja była nieprawidłowa.

Dodatkowo należy podnieść, że prowadzona przez skarżącego działalność w latach 2007-2011 nie generowała jakichkolwiek dochodów, a wręcz przeciwnie straty. Jedynie w 2012r. wnioskodawca osiągnął niewielki dochód, który z racji wcześniejszych strat, nie doprowadził jednak do powstania obowiązku podatkowego.

Tymczasem ratio legis nowelizacji art. 5a ustawy było wykluczenie z ubezpieczenia społecznego rolników, tych osób dla których działalność rolnicza nie stanowi głównego źródła utrzymania, a wnioskodawca do tych osób nie należy. W wyroku z dnia 22 stycznia 2008 r., w sprawie I UK 238/07 Sąd Najwyższy wskazał, że rolnik, który nie przekroczył limitu podatku dochodowego z działalności pozarolniczej, a także nie miał świadomości, że miał obowiązek przedłożenia stosownego zaświadczenia podatkowego w KRUS, nie powinien tracić tytułu rolniczego ubezpieczenia społecznego.

Faktem jest też, że wnioskodawca nie zgłosił faktu prowadzenia działalności gospodarczej bezpośrednio Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS). Nie mniej o rozpoczęciu działalności gospodarczej został zawiadomiony Urząd Miasta w T., gdzie skarżący złożył wniosek o wpis do ewidencji działalności gospodarczej oraz Urząd Skarbowy, gdzie skarżący co roku składał zeznania podatkowe. Mimo że, wnioskodawca nie ukrywał faktu prowadzenia działalności gospodarczej, żaden z tych organów (Urząd Miasta, Urząd Skarbowy), nie pouczył go o obowiązku złożenia zaświadczenia o rozpoczęciu działalności gospodarczej w KRUS i składania zaświadczeń o należnym podatku z tej działalności. Organy administracji publicznej powinny ze sobą współdziałać, a zatem dokonanie zgłoszenia choćby jednemu z nich powinno być wystarczające do możliwości kontynuowania ubezpieczenia rolniczego. Wymaganie przez ustawodawcę wypełniania obowiązków przez dużo słabszą stronę ubezpieczeniowego stosunku prawnego powinno rodzić zwiększone, a co najmniej takie same obowiązki organów rentowych. Wypełnienie przez organy rentowe obowiązku pouczenia o konieczności dokonania przez ubezpieczonych aktów staranności nie rodzi żadnych kosztów i problemów, a może być dokonane za pomocą standardowego pouczenia zawartego przy dowolnej czynności KRUS. Nie można uznać, że takie standardy spełnia ogólnikowe pouczenie zawarte w decyzji o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników z dnia 2 września 1996r., że rolnik jest zobowiązany, nie czekając na wezwanie, informować Kasę o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z 20 marca 2013r., w sprawie I UK 556/12 zaznaczył, że ogólnikowe i w istocie rzeczy oczywiście ułomne pouczenia skarżącej, dla której działalność rolnicza stanowi główne źródło utrzymania, o obowiązku informowania KRUS bez wezwania o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności, nie zawierały wystarczająco identyfikowalnej, ale wręcz żadnej informacji o warunkach kontynuowania ubezpieczenia rolniczego w razie zbiegu z ubezpieczeniem społecznym z tytułu podjęcia pozarolniczej działalności, której skarżąca nie uzyskała wskutek zawinięcia organów publicznych (samorządowych, (...)) ani od organów rentowych. Sąd Najwyższy stwierdził, że w takich okolicznościach ze względu na niezdefiniowane w prawie rolniczych ubezpieczeń społecznych pojęcie zdarzeń losowych, które uzasadniają lub usprawiedliwiają złożenie przez rolnika wniosku o przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia rolniczego lub zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego za poprzedni rok kalendarzowy od przychodów z pozarolniczej działalności (art. 5a ust. 7 w związku z ust. 1 pkt 1 lub ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.), nie można wykluczyć możliwości udowodnienia przez rolnika, że takim zdarzeniem była usprawiedliwiona w konkretnym przypadku niezajomość skomplikowanych regulacji zbiegu wymienionych tytułów podlegania

ubezpieceniom społecznym. Sąd Najwyższy miał na uwadze, że regulacje zawarte w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników dotyczą konstytucyjnie chronionego prawa podmiotowego do podlegania rolnika, dla którego działalność rolnicza stanowi podstawowe źródło utrzymania, tytułowi rolniczego ubezpieczenia społecznego. Tytuł ten nie powinien być pochopnie wygaszany w razie oczywiście niezawinionego, tj. losowego opóźnienia w złożeniu przez rolnika oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia rolniczego albo zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego za poprzedni rok kalendarzowy od przychodów z pozarolniczej działalności. Takie losowo niezawinione opóźnienie nie niweczy podstaw, celu ani uzasadnienia kontynuowania rolniczego ubezpieczenia społecznego przez rolnika, który uzyskuje niewielkie przychody z działalności pozarolniczej. W każdym razie usunięcie rolnika z ubezpieczenia rolniczego nie powinno odbywać się przez użycie środków nieproporcjonalnych, które niekonstytucyjnie ingerują w rolniczy tytuł ubezpieczenia społecznego i prowadzą jedynie do „zaciśnięcia pętli zadłużeniowej” w postaci zaległości składkowych z innego (zbiegającego się) tytułu ubezpieczeń społecznych, która doprowadza rolnika do stanu upadłości finansowej. Według Sądu Najwyższego, restrykcyjny rygorizm automatycznego ustania rolniczego tytułu podlegania ubezpieceniom społecznym wskutek okoliczności niezawinionych przez skarżącą można poddać sanacji przez przywrócenie jej terminów do kontynuowania ubezpieczenia rolniczego.

Również w wyroku z dnia 29 maja 2013r. w sprawie I UK 641/12 Sąd Najwyższy podtrzymał stanowisko, że nie zawsze można obarczać rolników ryzykiem braku znajomości przepisów prawa w postaci ustania prawa do ubezpieczenia w KRUS. Osoby, które przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekraczają ustawowego kryterium podatkowego, zachowują prawo pozostania w systemie rolniczych ubezpieczeń społecznych. To graniczne kryterium podatkowe, a nie zachowanie ustawowo wyznaczonego terminu na jego udokumentowanie, powinno decydować ostatecznie o legalności wyłączenia z KRUS. Sąd Najwyższy podniósł, że nadmiernie rygorystyczna wykładnia art. 5a ust. 5 jest niezgodna „z celem (i intencją) tego przepisu”, który miał prowadzić do wykluczenia z systemu rolniczych ubezpieczeń społecznych tylko tych rolników, których podatek dochodowy z działalności pozarolniczej przekracza ustawowo wskazana kwotę graniczną.

Sąd w niniejszej sprawie aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w w/w wyrokach odchodzące od rygorystycznej wykładni art. 5a ustawy.

Nawet zatem gdyby uznać, że prowadzona przez wnioskodawcę działalność była działalnością pozarolniczą, to skoro nie został on pouczony o treści art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (skarżący otrzymał jedynie ogólne pouczenie zawarte w decyzji o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników, że rolnik jest zobowiązany, nie czekając na wezwanie, informować Kasę o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności), co spowodowało, że z powodu niewiedzy (a zatem bez swojej winy) nie zawiadomił KRUS o prowadzonej działalności gospodarczej oraz nie złożył zaświadczeń o wysokości podatku dochodowego z tytułu działalności gospodarczej, a jednocześnie podatek ten w latach 2007-2012 - jak wynika z zaświadczenia Urzędu Skarbowego- nie przekraczał kwoty granicznej z art. 5a ustawy, to należy stwierdzić, że nie utracił on rolniczego tytułu do ubezpieczenia. Pomimo bowiem niespełnienia warunków formalnych (niezłożenia wymaganych dokumentów), nadal spełniał warunki podlegania ubezpieczeniu społecznemu (z racji wysokości podatku dochodowego).

Termin do złożenia oświadczenia wyrażającego wolę pozostania w ubezpieczeniu rolniczym dla wnioskodawcy, jako osoby, która nie została pouczona o treści art. 5a ustawy jest otwarty i złożenie stosownego oświadczenia może nastąpić w każdym czasie (tak. por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2012r. I UK 269/12). Wnioskodawca złożył takie oświadczenie w dniu 26 kwietnia 2013 roku we wniosku o dokonanie zmiany we wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. We wniosku tym wskazał, że chce kontynuować ubezpieczenie społeczne rolników. Również w odwołaniu od decyzji w sposób wyraźny zaznaczył wolę pozostawania w ubezpieczeniu społecznym rolników w okresie prowadzenia działalności gospodarczej. Wnioskodawca w toku niniejszego postępowania – zaświadczeniem z Urzędu Skarbowego - udokumentował zarówno formę opodatkowania

prowadzonej działalności gospodarczej w latach 2007-2012, jak i wysokość podatku dochodowego od przychodów z tej działalności.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uznał odwołanie za uzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.